

SZABADSÁG

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS NEGYVENNYOLCZAS PÁRT KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Széchenyi-utca 34-ik szám. SZELÉNYI és TÁRSA nyomdája.

A lap megjelen minden szerdán és szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

RUTTKAY MENYHÉRT.

Helyettes szerkesztő:

BUDAI JÓZSEF.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor. Negyedévre 2.50 kor

Egyes szám ára 14 fill.

Horánszky és Majláth.

Magyar politikát iskolák nélkül csinálni nem lehet, mert kinek kezében az iskola, azé a jövő. Az a 8 év, mit a gyermek és ifju a középiskola falai közt eltölt, legfontosabb az ő életében. Ez az idő nyomja rá kitörölhetlenül a fogékony ifju lélekre a maga érzelm- és gondolatvilágát. Nevelhet a lélekbe hazafiságot avagy kozmopolitizmust, hazaárulást vagy önfeláldozást, szeretetet, gyűlöletet, tettetést, nyíltságot és még sok mindent, mi az egyesnek, avagy az államnak hasznára avagy kárára lehet, a miből önként következik, hogy a nevelésügy legelső sorban *állami feladat*.

Olyan országban pedig, mint nálunk, hol a felekezetek kölcsönös féltékenysége állandóan zavarólag hat a közbéke-re s hol felekezeti bástyák mögé húzódnak meg a magyar állam aláaknázására irányuló törekvések: majdnem elkerülhetetlen, hogy e széthuzó, közveszélyes tervek megzabolására és a felekezeti hullámoknak saját medrükben való visszatartására az államnak erősebb, egységesebb hatalmat oda ne állítsunk.

A magyar ember és a magyar politika állandóan jelszavakban és nagy mondásokban utazik. Messzekiható, jövőnket előkészítő nagy terveket nem látunk sehol, de igen a semmi veszélyt fel nem vevő, a holnapra is alig gondoló könnyelműséget. Mikor a mult század 70-es és 80-as éveiben az addig semmibe sem vett nemzetiségi mozgalmak első jelenségei mutatkoztak, dehogy is kutattuk a baj igazi kuforrásait, hisz az utánjárás elvégre is fáradságos. Beértük azzal a frázissal, hogy a magyar nemzet nagyobb kulturája elébb-utóbb majd magába olvasztja az idegen elemeket. Természetesen azt hinni sem akartuk, hogy már nagy tömegek, milliók veszttek el lelkileg a magyar államra, hanem minisztereink nap-nap után azt hirdették, sajtónk is azt röpitette világgá, hogy a nemzetiségek nagy

tömege hű a magyar államhoz s az összes efajta mozgalom, mindössze is néhány fanatikus embernek a lár-mája.

Báró Eötvös József sas-szeme vakok közt előre látta a jövendőt s tervet készített az összes iskolák államosítására. Am a felekezeti féltékenység rögtön utjába állott. Tisza Kálmán a protestánsok nevében bejelentette a legvégsőig menő ellenállást; a sas tervét megakadályozta a vakondok. Néhai gróf Andrássy Gyula miniszterelnök a legnagyobb léhasággal kezelte a nemzetiségi mozgalmat, mire fényes példákat találunk Grünwald Béla könyveiben. Mikor Grünwald őt a tót mozgalom veszélyeire figyelmeztette, azt felelte neki: „hagyjuk őket, hadd lár-mázzanak, majd csak lejárvák magukat“. Mikor aztán Grünwald, mint alispán, tanácsot kért, hogy miként fékezze meg a már elhatalmasodott nemzetiségi izgatókat, azt felelte: „ne bánt-suk őket, nehogy nagyobb zaj legyen belőle; a dolog már ugy is annyira elmérgesedett, hogy rajta nem segíthetünk.“ Csodálkozzék aztán valaki, ha ilyen felfogás mellett, az idegenekkel szemben, kudarcz után kudarcz ért bennünket.

Grünwald mondja valahol azt is, hogy a magyar nyelvű iskola olyan gép, melynek egyik oldalán beteszik az idegen nyelvű gyermeket, hogy a másik oldalon sovén lelkű magyar jöjjön ki belőle. Vajmi igaz! De szemben ezzel áll az is, hogy a szerb, oláh, szász iskolák olyan gépek, melyekben nemzetiségi tulzókat, hazaárulókat gyártanak. A magyar állam a határain belől élő egyetlen vallásfelekezet életét sem veszélyezteti, de nem mondhatjuk el ezt a felekezetek egynemelyikéről. Az állampolgárok zavartalan nyugalma azt kívánná, hogy ne legyenek e hazában se felekezeti tulzók, kik más vallások rovására akarnak tért foglalni, se nemzetiségi tulzók, kik a magyarsággal az érdekközösséget megtagadva, idegen államokkal és népekkel keresik az össze-

kötetéseket. Vagy hagyjuk ki büntető-törvénykönyvünkéből a hazaárulásról szóló törvényeinket, vagy töröljük el a felekezeti iskolákat. De ha a nemzetiségek iskoláit, e darázs-fészkeket akarjuk ártalmatlanná tenni, akkor a reformátusoknak, katolikusoknak meg kell hozni azt az áldozatot, hogy iskoláikról az állam javára lemondjanak oly módon, hogy a *világi tantárgyakat* tanítsa az iskola, a *vallást a felekezetet*. Igen, meg kell hozni ezt az áldozatot, hogy az állam egységesen járhasson el az államosításában. Mert azt csak nem hiheti el senki, hogy a nemzetiségek a maguk iskoláját az államnak átadják, ha a magyar felekezetek szükkeblősége ugyanezt az államtól megtagadja.

Igaza volt Horánszky-nak, mikor az autonómiai kongresszuson hangoztatta, hogy az *ideális állapot az állami iskola*, melyben a vallást szabadon tanítják az egyes felekezetek. Ha a tiszta katolikus Franciaországban és Belgiumban elszedték a szerzetesektől az iskolákat, miért ne tehetnék meg ugyanezt nálunk is? A felelet egyszerű: a magyar még a középkorban él, nemzeti látköre nincsen, még mindig a felekezeti kérdésekkel vesződik. Katolikus és református *ultramontánok* rögtön kibékülve, kezét fognak, mihelyt iskoláik államosításáról van szó. Hiába találja fel Horánszky az igazságot, hasztalan figyelmeztet bennünket, hogy a magyar állam kereteit nemzeti tartalommal csak állam hatalmában álló iskolák segélyével lehet kitölteni: mi nem értjük őt, mi siketek vagyunk, bennünket mindig valamely nagy nemzeti szerencsétlenségnek kell megérlelni nagy igazságok számára. Ha majd elsöpör a muszka, avagy felfal a német, akkor a nagy boldogságtól ráérünk sóhajtozni, hogy mig kezeltük a hatalmat, miért is nem erősítettük hazánkat, fajunkat nemzeti irányu iskolák segélyével?

Am nem lehetett és még mindig nem lehet, mert ott áll két ellentétes pólus

ROSENBERG GYULA

szőnyegek, függönyök, takarók és pokrócok nagy áruháza

a volt Makra-féle helyiségben (Debreczeny ház)

Mähr Károly urral szemben.

Gyapju, esipke és tüll **függönyök**. Futó- és szalon-**szőnyegek** minden minőségben. **Paplanok** és **matraczok** lószőr és afrique(tengeri fű).

A legolcsóbb szabott árak minden darabon feltüntetve.

elsőrangú női divat-áruháza
a színház-épületben.

Szíves értésére adom a tisztelt hölgyközönségnek, hogy az **őszi és téli idényre** valódi **szövet- és selyem ujdonságaim** teljes angol és francia választéka beérkezett. Mintákkal vidéke készséggel szolgálók és minden rendelést **bérmertesen** küldök.

Szigoruan szabott árak! Készfzetésnél 5 százalék engedménnyel.

gyanánt Thaly Kálmán és Majláth püspök, kik azt követelik, hogy az olyan abszolút igazságokat is, melyeknek semmi köze a valláshoz, be kell fogni a felekezeti igába. Szerintök a kétszerkettőt, a phisicát, a nyelveket mind, mind felekezeti szempontból kell tanítani. Majláth püspök, ha rajta állana, kétségkívül visszaállítaná azt a dicső korszakot, mikor a pápák a vallás nevében, Galileit megeskedték a föld mozdulatlanására. Alig tette ez a gyermekből lett püspök lábait Erdély földjére, türelmetlenségével rögtön lángra lobbantotta az addig békésen együttmunkált magyar felekezetek közt a gyűlölséget. Nem tudom, használ-e turbuzgalmával egyházának, de azt tudom, hogy árt vele a magyarság ügyének. Arra azonban ő sem nem elég koros, sem nem eléggé hazafi, hogy Horánszky Nándort nyilvánosan leczkértesse.

Majláth gróf még gyerek-ember, esetleg megérheti, hogy a magyar állam, melynek kiépítése és szervezése elé oly lelkesen gördíti az akadályokat, idegen fenhatóság alá kerül, ki a körülünk élő népek számbeli, értelmi, gazdasági túlsúlyát látja s szemben a mi nemtörődömségünkkel az ők czéltudatos, lángoló hazafiságukat szemléli: az előtt csöppet sem látszik lehetetlenségnek az efféle veszélyek kifüstése.

Vagy németek leszünk s akkor aztán Lueger ur közösen megáldja a mi zsidó-magyarón fejünket, áldólag kiterjesztve karjait azok fölé is, kik az ő ismeretes rokonszenvét, a német nyelvhez való szívós ragaszkodással viszonozzák. Ekkor majd kisajátítják a földet Majláth püspök ur és hívei alól, mint most megteszik Pózenben a katolikus lengyelekkel. De lehetünk orosz provincia is, miért ne? Ott meg télvíz idején állitgatták a lengyel katolikusok tömegét a folyók vizébe, ott válogathattak a megfagyás és a görög-keleti hitre való áttérés között. Ilyen természetű *szentelt vízben* püspökük hazafi-

sága folytán az erdélyi katolikus híveknek is lehet esetleg része.

Adjon az Isten e hazának, ne Majláth-féle, de olyan főpásztorokat, kik a vallásos meggyőződést összetudják egyeztetni: a magyarság szolgálatával. **B.**

Czikkiróval nem értünk minden tekintetben egyet. Nem irhatjuk alá különösen abbéli óhajtását, hogy a hitfelekezetek egytől-egyig adják át iskoláikat az államnak. Nem irhatjuk alá azért, mert mindaddig, a míg Magyarország oly szerencsétlen közös viszonyban él Ausztriával, mint ma; az iskolák átadása a nemzetre kész veszedelem volna. Minden igaz magyar ember jól tudja, hogy Magyarországot Bécsből kormányozzák. Államférfiaink egytől-egyig úgy tánczolnak, a mint Bécsben hegedülnek. Jöhetnek viharos idők, mint jöttek is már a multban számtalanszor, a mikor elkobozzák alkotmányunkat, a mikor majd a kétfejű sas terjeszti hazánkra rettentő szárnyait; akkor milyen szellemben fogjuk nevelni a nemzet fiait? Hová menekülünk hazafiai érzelmeinkkel? A történelem tanúsága szerint az elnyomatás nehéz korszaka hirtelen létre a protestánsok jeles iskoláit, a hazafias szerzetesek tanintézteit. Ezek voltak a multban a szabad szellem világító tornyai, a szabadság védőbástyái. Ezeket csak úgy könnyedén odadobni az osztrák magyar államnak nem lehet, nem szabad. De meg felekezeti szempontból is szükséges az iskolák fenntartása mindaddig, míg a felekezeti harcok meg nem szűnnek az országban „Az iskolák az egyház veteményes kertjei”, ott nevednek az egyház erős oszlopai. Azt ne várjuk, hogy a közügyes állam bármelyik felekezetnek is nevel majd erős, nagy hazafiakat; hanem nevel igenis vallás nélküli, csuszó-mászó lakókat. Magyarország hazafias egyházai iskolafentartó jogaikról a mai viszonyok között semmi szín alatt le nem mondhatnak. Ettől bennünket az Isten őrizzen meg!

Szerk.

A vidéki hírlapok helyzete.

Megtörhetlen akaraterővel, a hosszú időn át folytatott harcokban és nemes küzdelmekben megedzett akaratszilárdsággal, a jog és igazság védelmezésének kötelességszerű tudatában, a magyar nemzet fokozatos haladása, fejlő-

dése és a társadalom egyetértése érdekében a hivatása magaslatán álló, semmi-féle mellékérdekek által le nem kötött független sajtó ma is épen úgy, mint minden időben, nagy és fontos feladatokat végez.

Kiterjesztett szárnyakkal bizvást halad a közügyért harcoló sajtó a szellemi légtér magaslatán.

Nem panaszkodhatunk, hogy hírlap-irodalmunk nem fejlődött, hogy nincs elég nagyszámú hírlapunk, hiszen Magyarországon 500-nál több hírlap és folyóirat jelenik meg és nagyobb részben irodalmi színvonalon áll. Tagadhatatlan ugyan, hogy hírlapjaink között bizony még mindig akad silány is, s vannak köztük olyanok a vidéken, hogy bármily czélok keresztülvitelében tettség szerint felhasználható eszköz szolgálatába beszegődnek. Ámde általában véve megérdemlik a tisztességes lapok, hogy elismeréssel és kellő tisztelettel viseltessék irányukban a nagyközönség s bizony csak akkor tekinthetők valóban oly nagy hatalomnak, a milyen neki tulajdonítottatik, ha a közönség szellemi és anyagi támogatását elnyerik.

Mindenhol fel kell tehát a sajtónak emelni tiltakozó szavát, a hol a jog és igazság megtámadatik: minden egyes esetben mulasztás és vád terheli, ha félrevonulva, semleges szemlélője lesz azon dolgoknak, a melyeknél az ellenőrzés szerepe jut neki, csak hogy nagyon természetesen a tisztesség korlátai között kell maradnia.

De hát nem az a czélunk ez alkalommal, hogy a sajtó miként való megtartásának szabályait soroljuk elő, hogy e tekintetben utmutatásokkal vagy magyarázatokkal szolgáljunk; tudja ezt a hírlapolvasó művelt közönség s ismernie kell magának a sajtónak azon irányt, melyen haladhat, hanem azon téves felfogásra és ferde ítéletre akarunk rámutatni, a mely a vidék hírlapjai iránt nemesak a rohamosan emelkedő és nagy terjedelmet öltött fővárosi napilapokban,

TÁRCZA.

Téli tragédiák.

Mariska.

Egy ember — nem is egészen az, mert csak az „urat” tartják embernek, egy töpörödött, összegörcbült vén paraszt — ballag lassan a sáros kövezeten. Tél van, stilszerűség okáért talán hónak is kellene lenni, nincs és ez talán annál rosszabb. Mert ha hideg van már, legyen hozzá hó is, mert ez a szegény embernek pénzt jelent.

— Jó estét, bácsi — köszöntöttem rá.

Megfogta a kalapját és — mert nem igen lehetett értelmes — bizalmatlanul nézett rám. A kopott, a rongyos, folttól tarka bekecse zsebébe dugta száraz öklét és a nevelésesen keserves arcából kidülledő piros karikás szemével egy kissé megütődve vizsgált. Ugy látszik arra gondolt:

„Uracskám, a ménkü csapjon a kabátos mivoltjukba, tán a bekecsem kéne, lehuzná

rólam? — no nem adom, ha agyon is vág, nem én, úgy is elvisz a fene.”

Ilyenfélét mondtak hidegtől könnyező szemei; lehet azonban — azt sem tudom — szegény semmit sem gondolt, csak félt. No, — nehezen, — de összebarátkoztunk és az öreg panaszkodott.

— Egy kis fat, télire azt sem lehet. Elvették, pakszust kértek, hiszen nem ló a fa, a fene ette volna. De nem lehet, mondta az ur, a ki tudja az igazságot, mert az is csak az urnak jó, a parasztnak nincs igazsága.

Rahagytam, hogy el ne vadítsam és az öreg most már kezdett bizni bennem.

— Hát elvittem, mi van abban? Maradt ott sok; egy kis fa, azt meg sem érzik, de az urnak az is kell, hadd vesszen meg a szegény ember.

— Baj, baj.

— Oszk sohasem köllött, épen most. Nem is lehet az, hogy így van. Hunczutok az urak.

— Azért csak megél, bácsi.

Lelógatta a fejét a vén paraszt.

— Hát az adó? A fából kikerült volna,

most meg a fát elszedték. A Mariskáért, azt meg el nem adjuk. Nem ám.

— Mariskát? Ki az?

— Ki? Hát ő, a Mariska. A disznó.

Megenyhült egy kissé a sokránczu, szinte cserepes arcza, az apró szemei megcsillantak és — talán — képzeletében a Mariska hátát vakargatta.

— Kövér. Az asszony mossa is, csutakal. Hej, a betyár, sokat zabál, mindgi enne.

— Miért nem adja el?

Rámnézett, lemosolygott: milyen számár ur is ez az ur.

— Hogy miért? Hát élni kell, a Mariskából élünk a télen. De az adó! . . . Még elveszik a Mariskát, sok kutya ur.

Elmelázott az öreg és megrugta az otromba, barnára kopott csizmájával a kövezetet.

— Kutya. Oszk hó sincs, máskor legalább az volt. Elsöpörte az ember, volt pénz adóba. De most az sincs, a fene essen bele.

Az idős paraszt elkeseredett, talán pálinkát ivott megelőzőleg.

hanem már a nagyközönségben is nyilvánul.

Hatalmassá, legyőzhetetlenné s tekintélyessé jórésben a vidéki hirlapirodalom által növekedett a magyar sajtó; a ma nagy tekintélynek örvendő fővárosi lapok életető gyökerei a vidéki hirlapokhoz nyulnak le, belőlük fakadt az ő életüknek forrása és mégis minden kétely nélkül elmondhatjuk, hogy azon nézet kezd felszínre emelkedni, mikép a vidéki hirlapok immár feleslegessé válnak, szóval azt látjuk, hogy a vidéki hirlapok iránt, ha csak valami ideg-izgató botrányhajhászat nem tölti meg hasábjait, kevés az érdeklődés vagy legalább is jóval kevesebb figyelem kíséri, mint azt sok esetben megérdemelné az általuk felhozott ügy közérdekű volta és fontossága.

A ki figyelemmel kíséri a fővárosi napisajtó magatartását, okvetlenül észre kell vennie azon hideg merevséget, mellyel a haza kisebb városaiban megjelenő társadalmi vagy akár politikai lapok iránt viseltetik s meglátszik rajtuk, hogy a vidéki hirlappal bizony-bizony lenéző és kicsinyelő módon bánnak.

Nem akar ez vád lenni és nem is mindegyik jár el ily módon, hanem mégsem lehet e magatartás valóságát eltagadni.

Be kell ismerniök a vidéki hirlapíróknak a megerősödött s biztos anyagi alapokra fektetett s itt-ott kiváló szellemi tehetségekkel körülvett fővárosi napilapokkal szemben való kicsinységüket, de azért nem mindig érdemlik meg a közönség részéről való mellőztetést.

Nyomasztólag hat a mi kis körben mozgó hirlapjainkra az is, hogy korunkban minden téren uralkodik az a lázas sietség, mely a napisajtó által vél a közönség kielégíteni: egyébként pedig a fővárosi napilapok a valósággal versengéssé növekedett gyors értesítésben birják azon vonzóerőt, mely részükre az olvasó közönséget leköti; ezenkívül az élet minden mozzanatának esemé-

nyeit felszívó ereje is közreműködik arra, hogy az olvasó magát teljesen kielégítettnek véli, természetesen a nagy dolgok mellett megfedkeznek a közvetlen közelében levőkről. A *helyi viszonyok* tárgyilagossabb ismertetése, a lokális érdekek avagy a társadalmi kérdések iránt a terjedelmes napilap mellett, már nem érdeklődik oly melegen s az ujságolvasónak természetévé válik, hogy a vidéki kis lapot csak úgy felületesen tekinti meg, ha ugyan erre is érdemesíti.

Pedig hát a vidéki hirlapokra még mindig nagy feladat vár, a *helyi érdekek támogatásának egyedüli faktorai a helyi hirlapok*; újabb eszmék termelésére hivatva elsősorban ezek vannak s vidéki irodalom fejlődésével a vidéki sajtó hazafias működése mindjobban kiemelkedik, mert a gyakorlati dolgok megbeszélése, a hazafias érzelmek ápolása körül kiváló tevékenységgel fáradozó s a közvetlen tapasztalatok és szemlélődések folytán a közhangulat és a viszonyok ismerete itt sokkal élénkebb megvilágításban áll az olvasó előtt, mint az eseményektől távol álló központi sajtóban.

De hogy a vidéki hirlapok eme feladatukat teljesíthessék, elsősorban is szükséges, hogy a közönség érdeklődését irántuk s pártfogásba részesítse, a fővárosi napisajtó pedig, melyet a vidéki hirlapok teljes odaadással támogatnak, ezen önzetlen jóakaratot viszonzza.

Hiszen a vidéki hirlapírók fáradhatlan munkásságának, igaz lelkesedéssel végzett működésének egyedüli számbavehető jutalma, ha a nemes cél, melynek érdekében harcolnak, diadalra jut s az eszme megvalósul, a melyért küzdöttek.

Igaz ugyan, hogy az általános fejlődéssel a vidéki hirlapok pártolása is növekedett, ámde ez még sincs arányban azokkal a szolgálatokkal, melyeket a sajtó végez s a ki csak a vidéki hirlapok nehéz feladatával tisztában van és helyzetüket ismeri, be kell látania

azt, hogy bizony a vidéki hirlapok nagy része az anyagi támogatás hiánya miatt csak tengődik és így feladatát csak a legnagyobb áldozatok árán képes betölteni.

A vidéki sajtó helyzete tehát sokkal nehezebb, mint azt a nagy közönség ismeri. Egy vidéki hirlapnak, mely a közügy szolgálatában végzi munkálkodását, legalább annyi támogatásban kell részesülnie, hogy működését az anyagi viszonyok meg ne akaszszák, mivel az elé tűzött magasztos cél érdekében csakis akkor képes kifejtetni szellemi munkálkodását, ha tetterejét a közönség közönye meg nem bénítja.

Szociális eszmékkel telt korunkban, midőn minden ember megköveteli munkálkodásának megérdemelt jutalmát, egyedül a vidéki hirlapíró az, a ki ideális célokért szellemi és anyagi erejét feláldozza, a ki nem magáért, hanem a nemzet és társadalom jóvoltáért, szellemi és vagyoni gyarapodásáért küzd.

Hogy pedig a vidéki sajtó e reá nehezedő feladatoknak megfelelhessen s fokozatos fejlődésére az ut nyitva legyen, szükséges, hogy az olvasó-közönség jól megérdemelt pártfogásába vegye.

Ez hazafias kötelesség!

Négy szál legény.

A „Miskolczi Napló“ vasárnapi számában kemény cikk jelent meg ellenünk, azért, mert mi szombati számunkban a magyar nyelv ellen agitáló hazafiatlan zsidókat megtámadtuk.

Sohasem hittük, hogy bennünket e miatt szemrehányás ér és hogy olyan helyről, olyan férfiak részéről ér a szemrehányás, a kiknek hazafias munkájukat mi minden erőnkkel elősegíteni igyekezünk.

No de hát megtörtént.

Dr. *Genesi* Samu, a miskolczi izr. hitközség elnöke és a „Miskolczi Napló“ elnökbe állottak és felfogták azokat a kegyetlen csapásokat, melyeket a miskolczi hazafiatlan érzelmű zsidók fejére mértünk. Most már az a *négy szál legény* a markába nevethet!

Ki az a *négy szál legény*?

A hitközség nagyérdemű elnöke négy szál

— Az Isten is ur, az hát, különben nem izélné a szegényt, lenne legalább hó.

Nagykendő és télkabát.

Barnásszürke, a közepén egy sötétebb folt, a szélén hiányos rojtok, ilyen volt a nagykendő — óh, hogy szebben nem lehet leírni — a melyet egy varróleánykán láttam. Varróleány volt, nem tudom, de érzem, mert ezt érezni kell, sőt lehet is. A borzas, a kedves fejét lehajtotta, éppen csak a szemé látszott, mert a kendőt vörösre fagyott, tüvel durván szurkált vékony kezecskéjével egészen az orráig huzta. Nagy, hosszú volt a kendő, alatta kopott — sőt nyári — szoknya. Ment és láttam, a vékony, a sovány vállacskaí hogy remegtek, dideregtek a csul, kopott kendő alatt.

Sötétkék, derékban bő, csaknem térdig érő volt a — a kissé érzéki, kissé izgató — télkabát, a melynek fölhajtott — mint a virágkehely, szétterülő — nyakából nőtt ki a gazdjának barnakontyos, teltarczu feje. Ringott, hajlongott a dereka, odasimult, hozzá alkalmazkodott a télkabát, a nagysá-

gos asszony nagylelkűen és szeretetreméltóan mutatta karcsu bokáit, a fodros, fehér, rejtelmes alsószoknyáját. Ketten voltak, ketten szép, télkabátos, nagyságos asszonyok.

Mondá az egyik:

— Elegáns. Mikor vetted?

A másik felelé:

— Tegnap vettem, Pesten vettem.

A kis varróleány — Isten bizony, akkor láttam, nem vagyok belé szerelmes — a sarkon állt és a hideg sárban dideregve emelgette a nagy (bizonyos, hogy lyukas) czipőkbe bujtatott lábacskaí.

A szép asszonyok után siettem és a következőket akartam mondani:

— Nagyságos, méltóságos, ahogy tetszik asszonyaim, nem nagyságotatnak belátni, hogy ez nem igazság, ez csunyaság, az a kis varróleány fázik, nagykendője van, önöknek pedig téli kabátjuk, a mit tegnap vetted, következképen a másik még megvan. Mit csinálnak vele? Nézzék, adják oda a kis varróleánynak, bár nagy lesz neki, de nem fog fájni benne.

Azonban nem mondtam el a mondókámat, mert a nagyságos asszony, az a jókedvű, a kit ismerek, azt felelte volna:

— Ejnye, mit ivott, hol ivott, mennyit ivott, barátocskám?

Visszafordultam és megakartam találni a kis varróleányomat, de nem találtam. Pedig úgy szerettem volna megcsókolni a tüvel durvára szurkált kezecskéjét és kijelenteni:

— Nagyságos kisasszony, a télkabát nem igazság, le vele, a világ egy vén gazember, éljen a nagykendő!

*

Végeredményben beismerem, az igazság a szép és nagyságos asszonyoké, a igazság a télkabaté.

Az igazságnak tehát igaza van, a melegget szereti, tehát bundába bujlik. Nagyságos és tekintetes felebarátaim! A világon csak egy igazság van, az is a télkabaté.

—v.

legényt állít a közönség színe elé s azt mondja róluk, hogy ime ezek a hibások, a mai herce-hurczának ők az okozói.

Tehát nincsenek többen, csak négyen, a kik az évtizedek óta dúló egyenetlenséget előidézték, a kik megakadályozták, hogy az új templomban mind a mai napig — a föl-
avató ünnepélyt nem számítva — magyar nyelvű egyházi beszédet tartsanak.

Most már mit csináljunk azzal a négy szál legénnyel?

Nem tehetünk egyebet, mint azt, hogy őket vonjuk felelősségre mindazokért a viszályokért, melyek a hitközség kebelében dülnek és azért az arczpíró szegényért, mely a magyar nyelv üldözése miatt városunkat érte. Ennek a négy szál legénynek a fejére szórjuk most mindazokat a vádakot és szidalmakat, melyeket szombati számunkban a magyar ellenes tábor fejére szórtunk.

Mert mi azt hittük, hogy egy egész táborral állunk szemben. Nem gondoltuk, hogy egy nagy és tekintélyes hitközség belbékéjét négy szál legény ennyire feldulni képes legyen.

Jól mondja a hitközségi elnök ur, hogy ilyen dolog minden egyházban előfordulhat; helyesen mondja laptársunk is, hogy bigott, fantasztikus négy ember akadhat minden hitközség kebelében. Ez igaz. Van ilyen p. o. a miskolci református egyházban is. Van nem négy, de öt is, a kinek egyik vagy másik pap nem tetszik. Ámde próbálna csak ez a négy vagy öt ember az Isten házában zavart vagy botrányt csinálni; olyan leczkét kapna, hogy esze nélkül keresné, merre van az ajtó. Hja, kinek van bátorsága a templomban futyolni?!

Laptársunk, a „Miskolci Napló“ azt is mondja, hogy azt a négy szál legényt nem érdemes észrevenni, nem érdemes velök komolyan foglalkozni, mert ezek semmi komoly dolgot nem tehetnek. Hiszen ha ez így volna, bizony nem szívesen pazarolnánk rájuk a nyomdafestéket. De hát laptársunknak ebbeli jó véleményét alaposan lezafolja maga a hitközségi elnök ur, a mikor azt mondja, hogy: „annak a közvetlen oka, hogy az új templomban eddig a magyar hitszónoklat fel nem vétetett, négy hitközségi tag izetlen eljárásában s jó magyarán: egy kanapéperben keresendő.“

No, kérem szépen, ha négy hitközségi tag izetlenkedése, magyarán: kanapépere elegendő ok arra, hogy a magyar szó egy tisztán magyar egyház templomából száműzve legyen s ha e miatt a kanapéper miatt a miskolci izr. hitközség magyarosodási tevékenysége hajótörést szenved, akkor az a négy szál legény még sem lehet olyan ártatlan bárány, mint a milyennek őket a „Miskolci Napló“ hiszi.

No de tudomásul vesszük, hogy a miskolci izr. hitközség kebelében a hazafiatlan elemek száma 4 mondd négyre olvadt le. Nem ismerjük őket, de azt hisszük, hogy nagyon fanatikus, vad emberek lehetnek, a kiket a hitközség még idáig megzaboláznai nem tudott. Reményünk van azonban, hogy a mi eddig nem sikerült, az a jövőben sikerülni fog. A hitközség kebelében szent lesz a béke s az új templom falai között hazánk zengzetes nyelvén nemsokára megzendül az ima és isten igéje.

Végül kijelentjük, hogy lapunk szombati cikkében a miskolci zsidóság egyetemének igaz magyar voltát egy szóval sem vontuk kétségbe. Ilyet abból a cikkből kiolvasni nem lehet. Mi csak azokat támadtuk meg, a kik a magyar nyelv ellen törve, a hazárulás bűnébe estek. Hogy a cikk hangja nem volt valami lágyan zengő melódia, azt elismerjük; de olyan emberek ellen, a kik legféltettebb kincsünket: édes magyar nyelvünket rabolják el az öt megillető helyről, elég kemény hangon írni nem lehet.

„A Miskolci zsidóság szegénye.“ Kiss Lajos urnak a „Szabadság“ 18 iki számában smét a más feje fáj és engem tetemrehiv a

magyar hitszónoklat kérdésében. Álláspontom ma is az, a mi volt. A magyar hitszónoklat ügye a miskolci zsidó hitközségnek belügye, melyben győzedelmeskedni fog a természetes és egyedüli hazafias álláspont. De épen e belső prozesszus gyors és eredményes befolyását akadályozza meg az, ki minden harmadtk hónapban hősi önfeláldozással Miskolcra akarja megmenteni a hazát. A miskolci zsidóságnak, miként a multban, úgy jövőben is sikerülni fog a magyar szó teljes érvényrejuttatása. Ehhez talán nem szükséges semmiféle honmentő és félremagyarázásra alkalmas adó ujságcikk.

Sugár Ignác.

A Miskolci Naplónak ellenem intézett cikkére elfoglaltságom miatt a jövő számokban fogok válaszolni.

Kiss Lajos.

Gyermekeink kedély- és szellemvilágából.

Minden jó adomány és tökéletes ajándék onnan felülről származik — mondja a szentírás. Minden jó tudomány és tökéletes paedagogia nyugatról származik — mondja az önérzetében is alapos német. Tagadhatatlan és elvitázhatatlan azon tény, hogy a kultúra a föld forgásával egyforma irányt vett: nyugatról huzódik keletre. Oly sok tudomány, oly sok intézmény, oly sok kísérlet, oly sok szokás jött mi hozzánk is nyugatról, úgy az elméleti, mint a gyakorlati; úgy a polgári, mint a katonai; úgy az egyházi, mint a paedagogiai életben. Nem érhet azért engem sem vád, ha a művelt nyugat egyik nemzetének tanítói után menve, be akarván hatolni növendékeim kedély- és szellemvilágába, elhatároztam, hogy én is megszavazatom őket. Lehet, hogy hiába való dolgot cselekedtem sokak szerint, lehet, hogy ezen majmolásomat egyik-másik kollegám gunyosolylyal kíséri, de én azt állítom, hogy az a csekély idő, mit erre fordítottam, megéri azt a kis-eredményt, mit a szavazatokkal elértem.

Mi tanítók egyttal nevelők is vagyunk. Nevelni a gyermeket a szépben, a jóban, nemesben ép oly szent és nagy kötelességünk, mint a tanítás. De hogy célunkat a nevelés terén tökéletesen és biztosan elérjük, okvetlen ismernünk kell növendékeink kedély- és szellemvilágát, lelki életét, hogy ahhoz alkalmazkodva hathassunk rá. A kertésznek is tudnia kell, hogy a különféle fajú oltó-galyaknak milyen alany felel meg leginkább, ha azt akarja, hogy fáradsága gyümölcsöt hozzon. Így vagyunk mi is tanítók növendékeinkkel. Valamint egyik gyermeknek fegyelmzés tekintetében annyi egy komoly ránézés, mint egy másiknál a testi fenyték stb., éppen úgy minden esetben a gyermekre való nevelői hatást mindig annak jelkületéhez kell alkalmaznunk. Ezt pedig csak úgy érjük el, ha kiismerni törekkszünk növendékeinket s minden alkalmat fölhasználunk, hogy bepillantassunk azok benső életébe. Egy ilyen bepillantást óhajtok itt megismertetni.

Én a ref. leánynevelde elemi iskolájának I. és II. osztályát vezetem; leányokat s 90 százalékban intelligens szülék gyermekeit. Az I. o. t. még nem használhattam föl arra, hogy őket megszavaztassam, miután még azok gondolataikat azaz kérdéseimre adható feleleteiket még leírni nem tudják. Befolyásolni pedig úgy — hogy mindenik mellé

egy-egy nagyobb II. osztályu tanítványomat állítsam — nem akartam.

Igy tisztán a II. osztálybeli leánykáimnak — kik huszan voltak — osztottam ki a czédulácskákat. Elsőbben is azon kérdést vetettem föl: *melyik tantárgyat szeretik legjobban az iskolában?* A felelet ez volt: az olvasást 6, a rajzot 3, éneket 2, nyelvtant 2, a szent-történetet 7 szereti legjobban. A többség tehát a szent-történet mellett döntött. Nem is csoda! Azok a mesékhez hasonló történetek lekötik figyelmét, foglalkoztatják képzeletét. Nem száraz anyag annyival inkább, minthogy én tőlük ezt könyv nélkül ezt soha nem kívánom, csak szabadon, saját szavaikkal előadva. És nem érdekes, hogy a számtant egyik sem szereti? Mert ez elvont, száraz dolog. Vagy az én számtani módszerem rossz, lélekölő? Az is lehet, habár az év végi eredménynyel mindig meg vagyok elégedve. (Nem dicsek-vés!) Miért nem szavaztak leányaim a kézimunkára? Ezen sokat gondolkoztam. Bizonyára azért, mivel a 2--3 óráig egyhuzamban tartó, folyton a padbau ülő foglalkozást szó nélkül a gyermeki — főleg a leány — természet nem kedvelheti. Azt hiszem ez az ok.

Második kérdésem az volt hozzájuk: *Mit tesznek otthon legtöbbször, mit szeretnek otthon csinálni legörömebb?* Felelet: számolni 2, írni 2, labdázni 2, olvasni 2, játszani 2, kézimunkálni 2, törölgetni 1, mosogatni 1, ellenben tanulni 6. Itt tehát a vélemények nagyon megoszlottak. Azoknál, kik a tanulásra szavaztak, bizonyosan ki van nagyon fejlődve a kötelességérzet s szorgalom; minthogy pedig a szavazólapon nevéket is aláírtam, láthatam, hogy ezek legjobb tanulói.

A harmadik kérdésre adott felelettel előre tisztában voltam. Mert azon kérdésre: *Apa, Mama, Nagyapa, Nagymama közül kit szeretnek legjobban?* A válasz ismeretes volt. Mert a ki még leányok tanításával nem is foglalkozott, az is ismeri a leányok anyás természetét. Tényleg a mamát 13, Apát 6, (ezek között egy anyját vesztett árva) s Nagymamát egy szereti a husz közül.

Nagyon eltérők voltak a vélemények a 4-ik kérdésre, mely így szólt: *Melyik a legkedvesebb játékok?* A bábuzást s főzést gondoltam a legkedveltebbnek s annál kellemesebben lepott meg, midőn a testi mozgással egybekötött labdázást 9, (tehát a többség) a farkas játékot 2, a buvósdit 3, bábuzást 3, gyűrű dugást 1, mamácskát 1, s a kapózást 1 szereti. Ebből is látszik, hogy a gyermek nem az ülőjátékot, hanem azt szereti, melynél sokat mozoghat. (Példa a fiu gyermeknél a lovasdi.) A csak ülve játszható kapót csak egy lány szereti a 20 ból.

Végezetül kíváncsi voltam arra, vajon növendékeim *mit szeretnének* lenni? mert én gyermek koromban rémitő sok pályára készültem. Vágytam perezces-inas, kocsis, katoná, czukrász, drótos és miniszterelnök lenni. Tanítványaim is sok irányban nyilatkoztak. Ovodásné 1, szobalány 1, asszony 2, Mama 1, irodába 1, királyné 1, tanítóné 4, gazdasszony 4; kisasszony 5 óhajtott lenni. A fő cél, mely után vágnak, tehát a tanítónői, gazdasszonyi, kisasszonyi pálya. Nos és ez természetes is a leány gyermeknél. Fel-

említendőnek tartom, hogy kisasszonyok azok szeretnének lenni, kik mellett nincs otthon nevelőnő, kik tehát tanuló társaiknál látják s gondolják, hogy annak élete, minthogy sokat sétál, bizonyosan kellemes is. S hogy növendékeim szobalánytól kezdve királynéig óhajtanak lenni, ez csak a gyermek élénk fantáziájára vet kedves világot.

* * *

Azt jegyzem meg, hogy ezen kérdésekre a feleletet két szünet alatt irták le tanítványaim, tehát nem raboltam el a beces tanórától semmit.

Lehet, hogy sokak előtt unalmas volt e kis közlemény elolvasása, de nekem nagy örömet és élvezetet szerzett az a kis bepillantás, mit e kérdésekkel a gyermeki lélekbe tettem.

Putnoky István.

UJDONSÁGOK.

— **Nyolczvanöt éves főpásztor.** Kun Bertalan év. ref. püspök tegnap töltötte be születésének 85-ik évfordulóját, mely alkalommal városunk előkelő férfai közül nagyon sokan felkeresték az ősz egyházfejedelmet, hogy előtte szívök igaz érzelmének kifejezést adjanak. Mi is szívünköl óhajtuk, hogy a mindenki által tisztelt és szeretett főpapot az isten testi és szellemi erejének birtokában még nagyon sokáig tartsa meg!

— **Gyászhir.** Baksy Sándor szendrői év. ref. lelkész e hó 19-én hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. Elhunytáról a mélyen lesújtott család a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak úgy a magunk, mint számos rokonaink nevében is a legmélyebb fájdalommal tudatjuk a feledhetetlen férjnek, a legjobb atyának, testvérnek, vőnek és sógorának Szent-István baksai Baksy Sándor szendrői év. ref. lelkésznek, folyó hó 19-én délután 4 órakor életének 67., boldog házasságának 31., lelkészségének 28. évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak drága hamvai folyó hó 21-én délelőtt tíz órakor fognak az év. ref. egyház szertartása szerint a szendrői sirkertben örök nyugalomra tétetni. Szendrő, 1902. január 19. Adás, hála és szeretet kíséri hamvait. Neje: öz. Szent-István baksai Baksy Sándorné szül. Simon Erzsébet. Gyermekai: öz. Szabó Kálmán szül. Szent-István baksai Baksy Sarolta, Szent-István baksai Baksy Sándor cs. és kir. hadnagy. Testvére: öz. Klimó Sámuelné szül. Szent-István baksai Baksy Judith. Anyósa: öz. Simon Eudréné szül. kókai Kun Erzsébet. Sógora: Simon Andor neje szül. Szibert Irénnel.

— **A honvédség köréből.** Milutinovics János hadnagy a miskolci 10. honvédszalagvezetőnél, saját kérelmére a honvédség kötelékéből elbocsátott.

— **Eljegyzés.** Mandel Gyula ujfahéti kereskedő eljegyezte Kohn Anna kisasszonyt Miskolcra.

— **A zeneiskola hangversenye.** Négy hónapi buzgó fáradozás és tanulás eredményét mutatta be vasárnap délután a városi zeneiskola. Az eredmény valóban meglepő volt. Lányi Ernő, a zeneiskola igazgatója mesés dolgot végzett. Az ő finom ízlésének és teremtő lelkének nyoma már is látható volt azokon a növendékeken, a kik a hangversenyen szerepeltek. Ebből tehát nyilván látható, hogy ő nemcsak mint zeneszerző, de mint tanár és pedagógus is egyaránt kitűnő. Az egyes számok után felhangzott sok taps az ő kitaró buzgóságának és fáradozásának szolt. A dicsőségben és elismerésben osztott ő vele Recht Sándor, az intézet jeles hegedűtanár, a ki szereplő tanítványaival szintén bámulatos eredményt mutatott föl. A házi hangverseny legélvezetesebb száma

a vegyes kar nyújtotta, mely szabatosan és finom árnyalattal előadott énekeivel művészi színvonalon állott. A vegyes kar összesen hat régi egyházi éneket és magyar dalt énekelt. Mindenik után a közönség lelkes éljenzése hangzott föl. A zongora tanszakban kiváló eredményt mutattak fel Sidlauer Lenke, Szontagh Alice, Tóth Anna, Kosza Edith, Ferbstein Berta és Silbiger Géza. Ferenczi Károlyné urnő játéka azon a színvonalon áll, a hol a művészet kezdődik. Nagy élvezetet nyújtott Szabó Piroska, a ki ugy magán énekével, mint Márkus Fridával előadott duettjével lelkes tapsokra ragadta a közönséget. A hegedű tanszakban ifj. Lányi Ernő és Domán Arthur szép tehetségükről tettek tanubizonyosságot. Minden tekintetben sikerültnek mondható a zeneiskola első nyilvános próbatétele. Csak a helyiség ellen van kifogásunk. A kereskedelmi iskola tornaterme ilyen alkalomokra nemcsak szűknek, hanem akusztika tekintetében is felette hátrányosnak bizonyult. Jövőben más helyiségről kell gondoskodni.

— **Korcsolyapálya.** Az ág. ev. egyház templomudvarán tudvalevőleg az egyháztanács egy teljesen modern korcsolyatér-tervet készített, a melyet Radvány István elnök útján a földmívelésügyi miniszterhez terjesztettek fel. A miniszter a tervezetet a jóváhagyási záradékkal ellátva, már elküldte a vármegyéhez. Most tehát csak jó kemény időre van szükség, hogy az új korcsolyapálya minél előbb visszahangozzék a korcsolyázó párok vidám jókedvétől.

— **A polgár-egylet közgyűlése.** A miskolci polgár-egylet ez évi rendes közgyűlését saját helyiségében folyó évi január hó 26-án tartja meg. A közgyűlés tárgyai: 1. Az igazgató választmány évi jelentésének tárgyalása és ebből kifolyólag a múlt évi számadás és a folyó évi költségvetés feletti határozathozatal. 2. A tisztikarnak és a választmánynak titkos szavazat útján megválasztása. 3. A segélyt kérő özvegyek kérvényének tárgyalása. 4. A két évnél régebb tagdíj hátrálékosoknak a névjegyzékből törlése.

— **Akárcsak Teheránban.** Városunkban tudvalevőleg úgy történik az utczatisztogatás, hogy a szél által felkavart port az utczán járó közönség a tüdejébe szívja és ingyen széthordja. Olykor a záporok is segítenek a rondaság eltakarításában. Miskolcz város tehát valamennyi más város között legegyszerűbb eszközökkel tartja fen a tisztaságot, mi még sem zárja ki, hogy havonként minden lakótól ilyen célra 50 kr. pótdót ne szedjen. Ujabb időben azt a nevezetes újítást alkalmazzák, hogy délután félkettőkor seprik az Iskola utczát, tehát mikor a por az iskolába siető csemeték egészségét legjobban veszélyezteti. Felszólították többször és tegnap is az utczaseprőket, hogy ilyen időtájtban itt ne seperjenek, de azt felelték: így van megparancsolva. Nem hiszszük el nekik pénzért sem. Elvárjuk a hatóságtól, hogy a közegészségügyből adnak ezeknek az embereknek annyi oktatást, helyesebben utasítást, mennyi elég arra, hogy az eset rendszerré ne növekedjék.

— **Zsebtolvaj.** A zsebtolvajok rendes tartózkodási helye, a pályaudvar, hol az átutazó embereket fosztogatják. Itt a nagy forgalom-torlódás alkalmával, a tömegben jó alkalom kínálkozik a zsebtolvajlásra. Gdovni Ferencz is így gondolkozott, s a gömöri pályaudvaron várt, míg egy médiuma akad. Erre nem sokáig kellett várakoznia, mert Pavlik András sajkókereszturi ember, kinek egy kendőbe kötve 1765 korona készpénze volt, jegyet váltott, hogy hazautazzon. A zsebtolvaj mellé osont és egy alkalmas pillanatban ellopta pénzét, s már majdnem kezet oldott, midőn Pavlik észrevette a tolvajlást, s a lármájára előjövő rendőr és utasok elfogták a tolvajt, a ki még verekedni kezdett, s tiltakozott a letartóztatás ellen. Bekísérték a rendőrségre.

— **Kutyavilág Miskolczon.** Az emberi természet gyarlóságából folyik, hogy a nagyokat utánozzák a kicsinyek. Utczáink lakosságával a járdán versenyt sétálnak és futnak a városi és vidéki nagyurak ujfundáti, bernáthegyi-, dan- és angol ebei, doggjai és dögei. Szájkosár dehogyan is van rajtuk, vezetőket se használnak, mint szokás külföldön, hadd terjedjen a veszettség, mely Németországban jóformán ismeretlen. A nagy urakat is utánozzák a kicsinyek, kisebbek és legkisebbek s végre — a parasztok is. Mi szükség van pl. Pacsirta-utczasoron e szegény nép között minden házban kutyára s miért kell ezeknek állandóan künnheverni a kapuk előtt és rátámadni kettesével, hármasával az arra menőkre? Ideje volna már a kutyarendszabályt egyszer életbeléptetni. De hát az a bökkenő, hogy a Pacsirta-utczai kutyák hiyatkoznak a Lukács kapitány ur kötetlen korbáló kutyáira s a liberalizmus és jogegyenlőség alapján a maguk részére szintén követelik a teljes szabadságot. Így is lesz az mindaddig, míg a város főtisztviselői mutatnak példát a népek!

— **Megszűnt csőd.** A miskolci kir. törvénytörvényes, mint csődbíróság a Robicsék Manó miskolci lakos ellen nyitott csődöt megszüntette.

— **Megőrült cseléd.** A sajkószentpéteri vasúti állomáson tegnapelőtt este ugyancsak megijedtek. A pénztárnok Székely Borbála nevű fiatal cselédje örülségi rohamot kapott, s garázdálkodni kezdett. Nagynehezen sikerült lefogni, s még az este behozták Miskolczra a közkórház elmebeteg osztályába.

— **Eltörte a lábát.** Korniss Károly 62 éves magyar szabó Jókai-utczai lakásának udvarán oly szerencsétlenül esett el, hogy jobb lábát eltörte. A mentők beszállították a közkórházba.

— **Megégett asszony.** E cím alatt mult számunkban megírtuk, hogy Kiss Károlyné Vászonzfőherítő-utczai lakásán egy véletlen folytán, a mint lámpát akart gyújtani, súlyos égési sebeket szenvedett. A fiatal asszonyt a közkórházba szállították, hol szombatn reggel iszonyu kínok között kiszendetton.

— **A rendőrség büntügyi osztályánál,** mint gyanus szerzeményű tárgy, egy arany medaillon van foglalva. A ki jogot formál hozzá, a hivatalos órák alatt jelentkezzék Horváth alkaptányánál.

— **Itt a farsang!** Karneval herczeg, a híres házasságközvetítő csörgős sapkájával mult vasárnap Miskolczra is bevonult és ezzel megkezdődtek a táncmulatságok, a bálók. Öregnek, ifjunak nincsen ma más gondolata, mint a táncz, a mulatság. Bála, mulatságba készül ma mindenki. Igen ám, de a ki bála, táncmulatságba akar menni, annak finom és elegáns ruha kell. Hol veszi ezt a mai éhínséges, pénzsűk világban? No de minden bajra van orvosság. Ott van Szántó Mór! Ő nála, az ő üzletében van az orvosság, a hol a legfinomabb, legelegánsabb báli öltönyök hallatlan olcsó árban kaphatók. Egyik szemfüles riporterünk tanuja volt annak a jelenetnek, a midőn Miskolcz legszebb leányai s leggazdagabb menyasszony jelöltei fogadalmat tettek Karneval herczeg előtt, hogy a farsang alatt csak azzal a fiatal emberrel tánczoluak szívesen, csak annak a férfinak nyújtják kezüket a szent házas életre, a ki a táncmulatságok sima parkettjén a Szántó Mór üzletéből vásárolt elegáns öltönyben jelenik meg. Fel tehát Miskolcz ifjai, házasulandó férfai, siesetek Szántó Mórhoz. Ma a szerencse, a boldogság csillaga csak a Szántó Mór elegáns öltönyeire ragyog.

— **x Remek báli ujdonságok selymek és kelmekben és batistokban,** azonkívül nagy selyem eladás maradékokban feltűnő olcsó árakban. Barta Jenő divatruházában Miskolcz.

Dunky fivérek

cs. és kir. udvari fényképészek

MISKOLCZ, Városháztér 20. sz.

Elsőrendű munka. Mérsékelt árak.

Foto-Emailok is készülnek.

Mulatságok.

— **Tiszti bál.** A helybeli helyőrség tisztikarának fényes és jól sikerült bálja szombaton este zajlott le a Korona-szálló emeleti disztermében, a mely ez alkalomra pazarul fel volt díszítve. A táncz pontban 9 órakor kezdődött és tartott a kora reggeli órákig. A bált a 65 ik gyalogezred zenekara nyitotta meg, míg a csárdásoknál *Radics* Lajos bandája működött. A minden tekintetben sikerült mulatságon ott voltak: *Bittner* altábornagy, *Nachodszky*, *Kummer* vezérőrnagyok, *Spurny*, *Nestor*, *Arnóthfalvy* ezredesek, *Schultheisz* alezredes; megjelentek továbbá társadalmi életünk kitünőségei közül többen.

A jelenvolt hölgyek névsora a következő: *Asszonyok*: *Arnóthfalvy* ezredesné, *Bassler* őrnagyné, *Bacsinszky* századosné, *Dancsné*, *Diószeghy* Györgyné, *Fülöpp* őrnagyné, özv. *Ferenczi* Bernátné, *Fernengel* őrnagyné, dr. *Gencsi* Samuné, dr. *Grósz* Victoriné, *Göhde* Taszilóné, özv. *Horánszky* Béláné, *Hnilitska* Gyuláné, *Hidu* századosné, *Jenny* főhadnagyné, és nővére, *Kummer* tábornokné, *Komáromy* Gyuláné, dr. *Kozma* Elekné, *Kedves* Istvánné, *Langené*, *Lesic* századosné, dr. *Markó* Lászlóné, *Nachodszky* tábornokné, *Nestor* ezredesné, *Orosz* Béláné, *Porschitzky* hadbíróné, *Reutter* századosné, dr. *Reiss* törzsorvosné, *Schultheisz* alezredesné, *Schrekker* Lipótné, *Spurny* ezredesné, *Schwara* főhadnagyné, *Seidl* kapitányné, *Skalka* őrnagyné, özv. *Steinerné*, dr. *Szeless* Ödönné, dr. *Szánthó* Bertalanné, dr. *Tarnay* Gyuláné, dr. *Zachariás* Jánosné,

Leányok: *Arnóthfalvy* Stefike, *Dancs* Sári, *Diószeghy* Malvin, *Ferenczi* Zsófia, *Hnilitska* Marcsa, *Kedves* Margit, *Kozma* Edit, *Orosz* Adrienne, *Steiner* Olga.

— **A kereskedők és kereskedő ifjak egylete** szintén szombaton este tartotta hangversenyyel egybekötött tánczestélyét a *Seper*-szálló disztermében. Kilencz órakor már tele volt a nagyterem szép számu és előkelő közönséggel s kezdetét vette a hangverseny. Először *Lányi* Ernő zeneiskolai igazgató és *Recht* Sándor zeneiskolai tanár adták elő *Wieniawsky* „Legendájá” t, előbbi zongorán, utóbbi hegedűn, azután *Feledy* Boriska szintársulatunk ünnepezt primadonnája lépett az emelvényre s *Tauber* „Madárdal”-át és a „*Csiribiri* dal”-t énekelte el kiváló praecizitással s oly hatással, hogy a közönség szünni nem akaró tapsaira megkellett azt ismételnie. A hatás még fokozódott akkor, a midőn a művész utóbb cigány zenekíséret mellett népdalokat énekelt s valósággal extázisba hozta a közönséget, annyira lelkesedtek érte és ünnepezték mindenfelől. A rendezőség két szép csokorral lepte meg. Szóval az est fénypontja *Feledy* Boriska éneke volt. Dr. *Flamm* Dezső „A táncz”-ról tartott érdekes és szellemes felolvasást, majd ismét *Lányi* Ernő és *Recht* Sándor a „*Cserebogár* ábránd”-ot játszották. Mindkettőjük művészi játékát a közönség tüntető tapsokkal jutalmazta. — Végül *Grünfeld* Berti cigány zenekíséret mellett egy magy által összeállított „*Potpourri*”-t adott elő zongorán, a mivel fényesen igazolta, hogy valósággal művész. A felhangzott frenetikus tapsot méltán kiérdemelte.

Tizenegy órakor véget ért a hangverseny s *Bogár* Vincze muzsikája mellett tánczra perdült a fiatalság s mulatott kivilágos kivr. adtig.

A kiválóan sikerült estély érdeme dr. *Re-*

sofszky Emil gyógyszerésze, a ki a vigalmi rendezőség élén mindent elkövetett, hogy az estély minél fényesebb legyen.

Jelen voltak:

Asszonyok: Dr. *Altman* Bertalanné, *Baumgarten* Danielné, *Bornstein* Sománé, *Bródy* Józsefné, *Domán* Fülöpné, *Deutsch* Adolfné, *Drucker* Ignáczné, *Domán* Józsefné, *Edelstein* Aladárné, dr. *Ferbstein* Józsefné, *Fodor* Manóné, *Flamm* Józsefné, *Frenkel* Bertalanné, *Friedmann* Gyuláné, *Gelb* Ignáczné, *Gerő* Ignáczné, *Glazner* Gézáné, *Grünfeld* Ödönné, ifj. *Hartmanné*, dr. *Holländer* Gusztávné, *Kaufmann* Leóné, *Kellner* Miksáné, *Klein* Sámuelné, *Klein* Józsefné, *Klein* Róza, *Klein* Emilné, *Korach* Miksáné, *Kovács* Hermanné, *Kurländer* Józsefné, *Kürti* Dezsóné (Kolozsvár), *Lázár* Miksáné, *László* Adolfné, *Márkus* Dávidné, *Mezei* Ignáczné, *Práger* Mórné, *Princz* Jakabné, *Rosenberg* Mórné, *Rosenberg* Samuné, *Rappaport* I.-né, *Sidlauer* Arnoldné, *Schlesinger* Arminné, *Spiegel* Jakabné, *Spiegel* Samuné, *Schweitzer* Henrikné, *Strausz* Józsefné, dr. *Tarnay* Gyuláné, *Tepper* Adolfné, *Ungár* Mórné, *Vaktor* Sámuelné, *Weltner* Lipótné, *Weisz* Józsefné, *Weltmann* Sándorné, *Wechsler* Mórné, *Weiszlovics* Samuné.

Leányok: *Berger* Regina, *Bornstein* k. a., *Bródi* Irma, *Drucker* Hermina, *Feledi* Boriska, *Ferbstein* Berta, *Fuchs* k. a., *Friedmann* Szerén, *Gelb* Renée, *Goldstein* nővérek, *Klein* nővérek, *Kaufmann* Szerén, *Klein* Etel (Debreczen), *Klein* Margit, *Klein* Adél, *Korach* Margit, *Littauer* Róza, *Márkus* nővérek, *Mezei* nővérek, *Princz* Berta, *Roth* Paula (Nagyvárad), *Rappaport* Regina, *Rosenberg* nővérek, *Schwarz* k. a., *Spiegel* nővérek, *Tepper* Malvin, *Wassermann* Paula, *Weisz* Margit, *Weisz* Etelka, *Weltner* nővérek.

— **Az izr. ipartestület bálja.** A Korona-szálló emeleti nagytermében vasárnap este is kigyulladtak a villany lámpák s pazar fényt szórtak a tánczó párokra. Az izr. ipartestület tartotta ekkor tánczvizalmát, melynek fényét emelték a bálányák, számszerint tizenhatan, kik mindannyian buzgón fáradoztak a bál sikere érdekében. — Fesztelen és kedélyes hangulat uralkodott e bálon, melyen ott voltak társadalmi és közéletünk jelesei közül többen.

Az első négyest mintegy 60 pár tánczolta.

Jelen vannak: *Altmann* Jakabné, *Borgos* Miksáné *Janka* és *Regina* leányaival, *Brodman* Józsefné *Ilona* leányával, dr. *Deutsch* Józsefné, *Engelhardt* Adolfné *Jolán* leányával, *Fabián* Edéné, *Fabián* Gusztávné, *Freund* Józsefné, *Feledy* Boriska, *Fischer* Julia, *Fisch* Józsefné, *Fleischer* Berta (S.-Szt.-Péter), *Fried* Edéné, *Gelman* Mórné, *Grünbaum* Ignáczné, *Hauser* Ignázné *Berta* leányával, *Hollender* Szerén, ifj. *Kohn* Józsefné *Szerén* leányával, *Katz* Hermanné, *Katz* Szerén, *Krausz* Józsefné, *Hermin* leányával, dr. *Kürti* (Kolozsvár), *Kanizsai* Dávidné, *Kohn* Ábrahámné, *Etel* és *Szerén* leányaival, *László* Adolfné, *Oberländer* Antalné, *Pollák* Ignáczné, *Rosenthal* Matild, *Reich* Hermin, dr. *Rácz* Józsefné, *Margit* leányával, *Rosenberg* Miksáné, *Schwarz* Bertalanné, *Schwarz* Árpádné, *Schwarz* Mártonné, *Schäfer* Mórné *Etel* leányával, *Schäfer* Józsefné, *Stern* Ábrahámné *Etel* leányával, *Singer* Lajosné *Lenke* leányával, *Siposné*, *Spiegel* Fer dinandé, *Spiegel* Ferenczné, *Wächter* Adolfné, *Weisz* Hermanné *Szerén* leányával, *Weisz* Adolfné, *Róza* leányával, *Weisz* Henrikné *Katicza* és *Pepike* leányával, *Ungár* Mórné *Regina* leányával.

A miskolci önkéntes tűzoltó-egylet parancsnoksága.

Pályázati felhívás.

A miskolci önk. tűzoltó-egylet parancsnoksága egy új „mentő kocsi és [tűzoltó-szerkocsi] beszerzését határozta el.

Parancsnokságunk kívánatos és kegyes dolognak tartja, hogy fejlett helyi iparunk e téren is bemutatassa képességét, azért

első sorban helybeli iparosaink között hirdető pályázatot.

A nevezett parancsnokság határozata és megbízása folytán felhivom városunk erre illetékes iparosait, vállalatait, hogy f. év febr. hó 1-ig tegyenek ajánlatot s költségvetésüket, valamint műszaki terveiket terjeszték be. A jelzett határidő után érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A mentőkocsi modern, és minden tekintetben megfelelőkivitelére nézve bővebb felvilágosítással és utasítással szolgál dr. *Kazai* Mór mentőegyleti orvos, aki a szerződés megkötésével is megbízott.

A tűzoltó-szerkocsira nézve utasítást és bővebb felvilágosítást ad *Tury* József tűzoltóegyleti szertárnok, a ki a szerkocsi készítésére vonatkozó intézkedések tételével bízott meg.

Miskolcz, 1902. Jan. 19.

A miskolci önk. tűzoltó-egylet parancsnokságának megbízásából

Marosy Lajos.
segédtszt.

Színház, művészet.

Henschel fuvaros.

(—f—) A németek egyik legkitünőbb drámaírójának, *Hauptmann* Gerhardnak „*Henschel* fuvaros”-át szombaton este mutatta be szintársulatunk.

A dráma főalakja maga *Henschel* fuvaros. Tipikus német alak, a kinek egyszerűségét, darabosságát mi nem igen értjük meg. Epen ezért hatást sem ért el s ha a közönség tapsolt is néha, az a szereplő színészek játékának szolt.

Meséje a következő: *Henschel*, felesége halálos ágyán megigéri, hogy nem veszi majd nőül a náluk lakó cselédet. Ez ígéretét *Henschel* nem váltja be, mert cselédjét, ki ravaszul körülhálózta, nőül veszi. *Henschel* elmegy vidékre lovakat venni, utja második feleségének szülőfaluján át vezet, hol megtudja, hogy feleségének gyermeke van. A gyermeket haza viszi, ám ravasz felesége, ki szeretőt tart magának, rosszul bánik a gyermekkel. Utóbb *Henschel* megtudja, hogy felesége megcsalja s megöli magát.

Bakó László *Henschel*t megkapó természetességgel játszotta s alakításával újabb babért, újabb sikert aratott. *Holcsey* Ilona a ravasz feleség szerepében játékával nem tudott hatást elérni, ám külső bájaival igen. Kisebb szerepeikben *Follinuszné*, *Rajz*, *Bogyó*, *Kalmár* stb. igyekeztek az előadás sikerét előmozdítani. *Fekete* Irénke és *Rózsika* a gyermek-szerepeket ügyesen játszották.

*

Vasárnap a „*Svihákok*” került színre telt ház előtt, jó előadásban; hétfőn „*Ocskay* brigadéros” ment leszállított helyárrakkal. Tegnap „*Asszonyok* a kaszárnyában” énekes bohózatnak volt a bemutatója. Az előadásról jövő számunkban írunk.

— **A miskolci színi kerület.** A miskolci színi kerület még mindig nincs végleg megállapítva s úgy látszik, nem is lesz. Rimaszombat és Besztercebánya kiléptek a kerületből, mert nincsenek megelégedve a szezon idejével. Azt akarnak, hogy ne nyáron, de tavasszal vonulna oda a társulat. Így az igazgatónak nem lévén teljesen biztosítva nyári állomása, a napokban *Békés*-*Csabára* utazott, hogy az ottani nyári színikört megkapja s mint értesülünk, azt meg is kapta.

— **A kis szökevény** előadásáról előző számunkban irt referáda végén egy pár sorban megemlítettük az az esten észlet püsszegést s azt irtuk, hogy „a püsszegést a páholyban készítik elő.” A „páholy” megbízottja járt nálunk s kijelentette, hogy nekik ebben semmi részük nincs, sőt azt a leghatározottabban elítélik, ennél fogva csak természetes, hogy ama pár sor rajuk nem vonatkozhatott.

Elismert legjobb mosószer

LESSIVE PHÉNIX

J. Picot szabadalma, Páris.

55 éremmel kitüntetve.

Fehérnemű mosásra
egymagában

szappan nélkül,
szóda, hamu és
chlór nélkül!

Lessive Phénix

mindent legjob-
ban mos!
!! Kezesség!!

Gyárak:

Páris,
Bordeaux,
Montreal
(Canada),
Chatelineau
(Belgium),
Szt.-Pétervár,
Köln-Ehrenfeld,
Vác.

Chlór és kén
nélkül!

Miskolczi képviselő: **Illés Dávid** ur.

Lessive Phénix

kapható Magyarország minden fűszerkereskedésében és droguistájánál. — Csomagokban fentí rajz szerint árusítatik.

Gyár: Osztrák-Magyar Monarchia részére: **Vác.**

14606.

1901. tkvi sz.

Árverési hirdetemény-kivonat.

A miskolczi királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság köz-
hírré teszi, hogy a *Miskolczi Takarékegyesület* végrehajthatónak,
Simon Pál, mint kiskoru *Kádas Erzsébet* és *Simon Borbála*
gyámja végrehajtást szenvedett elleni 104 korona követelés és
járulékaik iránti ügyében a miskolczi királyi törvényszék területén
lévő, a miskolczi 3553. számú telekjegyzőkönyvben A + 2. rend,
3365/a helyrajzi szám alatt az Anna utcában lévő 60. sz. ház,
udvar és kertre 900 korona kikiáltási árban az árvetést elren-
delte, s hogy a fent megjelölt ingatlan az 1902. évi márczius hó II.
napjának délelőtt 9 órájkor ezen királyi törvényszéki árverelő
helyiségében megtartandó árverésen a kikiáltási áron alul is el-
adatni fog. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becs-
árának 10%-át a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Miskolczon, 1901. december 24-én. Kir. törvényszék
mint telekkönyvi hatóság.

Füsty, kir. tszki albiró.

Közgyűlési meghívó.

**A miskolczi állami polgári fiú és felső keres-
kedelmi iskolák tanulóinak segítő-egyesülete**

— folyó évi február hó 2-án —

d. e. 10 órakor az iskola helyiségében (II. em., vegytani terem) tartja alakuló

KÖZGYŰLÉSÉT,

melyre az egyesület örökös, alapító és rendes tagjait tisz-
telettel meghívom.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatói jelentés.
2. A Kollegium vezető tanárának jelentése.
3. Az egyesület tisztikarának megválasztása.
4. Igazgatói jelentés ingatlan vételekről.
5. Az ideiglenesen javadalmat nyertekre vonatkozó jelentés.
6. Indítványok, javaslatok tárgyalása.

Gálfy Ignác, igazgató.

Jegyzet. Az egyesület örökös tagja, ki legalább 1000, ala-
pító tagja, ki 50 koronát fizetett az egyesület pénztárába egyszer
s mindenkorra. Rendes tagok, kik évenként 4 k. tagsági díjat fizetnek.

Csak az eredeti készítmény, melyhez védje-
gyemmel ellátott utasítás van mellékelve.

Az „Arany szarvashoz” czimzett gyógyszerertárnak

Miskolczon már 14 év óta közkedvelt

KÜLÖNLEGES SZEREI, melyek hason külföldi szereket jóságban
— és hatásban fölülmulnak, ugymint: —

1. **Pyretró salicyl száj-essentia.** Kellemes ízű és biztos hatású. Egy kis üveg 70 fill., nagy üveg 1.20 fill.
2. **Növény fogpor.** Dr. Carabelli udv. fogorvos venyén módosítva, a fogak fehér zománczát biztosítja és a szájnak kellemes ízt ad. Egy doboz 80 fillér.
3. **Sveiczi fogcseppek.** Fogfájdalmaknál igen jó eredménnyel hat. Egy üvegese ára 50 fillér.
4. **Balzsam bajuszpedró.** Zsírmentes és csak keleti balzsamokból készült. Minden bajusz-szinhez alkalmazható s igen kellemes balzsamillatú. Egy kis doboz 30 fillér, nagy doboz 50 fillér.
5. **Hajerősítő essentia.** Dr. Hebra bécsi egyetemi tanár vénye szerint hajkorpásodás ellen biztos és a haj kihullását gátolja. 1 üveg 1.20 fillér.
6. **Iris virág arczenőcs.** Igen sok nő áldja jó hatását, mert ártalmatlan alkatrészekből áll és mégis az arc és kézbőrt puhítja, fehériti, májfoltokat és egyéb kiütéseket biztos sikerrel eltávolít, a bőriámlást megszünteti. Egy tégely ára 1 korona.
7. **Balzsam szappan.** Benzoe és egyéb jó hatású balzsamokból, kellemes illattal. A kemény és meszes vizekkel

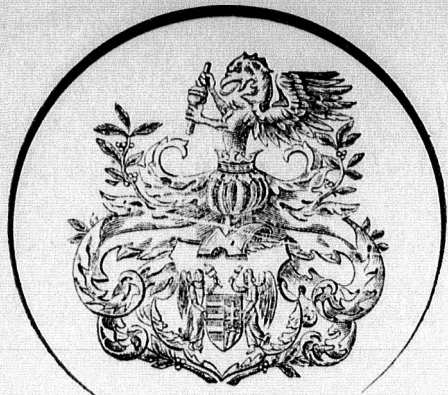
Az elősorolt, valamint egyéb készítményeim utasítással láttatnak el s olcsó áraiknál fogva könnyen beszerezhetők:

RÁCZ JENŐ gyógyszerésznél

az „Arany szarvashoz” czimzett gyógyszerertár tulajdonosánál Miskolczon.

8. **Franczia sóborszesz.** Gyógynövényekről des-
tillált és sóval készült hason készítményekkel, hatásban és
árban vételedik. Egy kis üveg 80 fill., nagy üveg 1.60 fill.
9. **Fagykenőcs.** Dr. Kepes északsarki utazásánál jó
hatással alkalmazott szer. Egy tégely 1 korona.
10. **Lábizzadás ellen.** Salicyl Dermasont-por. Jó ha-
tásán kívül az izzadság szagát is elenyészt. Egy doboz
ára 1 korona.
11. **Tengeri köszvényolaj.** Fájdalom-enyhítő és mas-
sirozáshoz igen alkalmas szer. Egy üveg 1 korona.
12. **Tyukszemirtő balzsam.** (Cannabin.) Sokan meg-
menekültek már a fájdalmas tyukszemtől e szernek hasz-
nálata által. Alkalmazása sokkal kényelmesebb, mint a tapa-
szokkal való kezelés. Egy üveg 70 fillér.
13. **Naphtol-kenőcs.** Sömörögök és rüh elleni szer. Il-
latánál fogva használata kellemes. Egy kis tégely 1 korona,
nagy tégely 3 korona.
14. **Miskolczi házi-tapasz.** Vérkeléseknél mint gyü-
lesztő és tisztító szer. Egy tégely ára 60 fillér.

SZELÉNYI és TÁRSA Miskolcz

Farsangi idényre

ajánljuk

a legdivatosabb anyagokkal

dúsan felszerelt

KÖNYVNYOMDÁNKAT

meghívók,

tánczrendek,

belépő-jegyek,

eljegyzési értesítések,

esküvői meghívók

elkészítésére.

Széchenyi-utca 34. szám.

Könyvnyomda ≈
≈ **Könyvkötészet**
Doboz-gyár ≈

Pontos kiszolgálás. ~ Elegáns kiállítás.

Könyv- és hírlap-kiadó vállalat.

A „SZABADSÁG” kiadó-hivatala.